

**ISMA University of Applied Sciences
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Lesya Ukrainka Volyn National University
I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies, National Academy of
Sciences of Ukraine
Zaporizhzhia National University
Hetman Petro Sahaydachny National Army Academy
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
Lviv Polytechnic National University
East European Scientific Studies Center
Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation**

**THE MODERN RUSSIAN-UKRAINIAN WAR:
HISTORIOGRAPHICAL, SOCIO-POLITICAL,
SOCIO-ECONOMIC
AND CULTURAL-SPIRITUAL DIMENSIONS**

Scientific monograph

Riga
Latvia
Baltija Publishing
2024

Recommended for printing and distribution via Internet by the Academic Council of Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems according to the Minutes № 5 dated 28.05.2024

The modern russian-ukrainian war: historiographical, socio-political, socio-economic and cultural-spiritual dimensions. Scientific monograph.
Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2024. 332 c.

EDITORIAL BOARD:

Bodak V.A., Vikhliaiev M. Yu., Hai-Nyzhnyk P.P., Holovko O. P., Hulai V.V., Gulyma V.P., Kalishchuk O.M., Kornovenko S.V., Ofitsynskyy R.A., Isak Y.I., Ofitsynskyy Y.R., Prysiazhniuk Y.P., Masnenko V.V., Strilchuk L.V., Telvak V.V., Ilnytskyi V.I., Telvak V.P., Kharuk A.I.

REVIEWERS:

Lazurko Lidiya – Doctor of History, Professor, Professor of the Department of Ukraine’s History and Law of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University;

Starka Volodymyr – Doctor of History, Professor, Professor of the Department of History of Ukraine, Archeology and Special Branches of Historical Sciences of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University;

Chuprii Leonid – Doctor of Political, Professor, Head of the Department of Social Philosophy and Management of the State Tax University.

ISBN 978-9934-26-450-4

© ISMA University of Applied Sciences
© Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
© Lesya Ukrainka Volyn National University
© I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies, National Academy of Sciences of Ukraine
© Zaporizhzhia National University
© Hetman Petro Sahaydachny National Army Academy
© Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
© Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
© Lviv Polytechnic National University
© East European Scientific Studies Center
© Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation

Університет прикладних наук ISMA
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України
Запорізький національний університет
Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Національний університет “Львівська політехніка”
Центр східноєвропейських наукових студій
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

**СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА:
ІСТОРИОГРАФІЧНІ, СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ,
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ
ТА КУЛЬТУРНО-ДУХОВНІ ВИМІРИ**

Наукова монографія

Рига
Латвія
Видавництво “Балтія”
2024

*Рекомендовано до друку та розповсюдження через Інтернет
Вченою радою Балтійського науково-дослідного інституту
проблем трансформації економічного простору згідно з протоколом
№ 5 від 28.05.2024 р.*

Сучасна російсько-українська війна: історіографічні, суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-духовні виміри. Наукова монографія. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2024. 332 с.

EDITORIAL BOARD:

Бодак В. А., Віхляєв М. Ю., Гай-Нижник П. П., Головко О. П., Гулай В. В., Гулима В. П., Каліщук О. М., Корновенко С. В., Офіцинський Р. А., Ісак Ю. І., Офіцинський Ю. Р. Присяжнюк Ю. П., Масненко В. В., Стрільчук Л. В., Тельвак В. В., Ільницький В. І., Тельвак В. П., Харук А. І.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Лазурко Лідія – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України та правознавства Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

Старка Володимир – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Чупрій Леонід – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціальної філософії та управління Державного податкового університету.

ISBN 978-9934-26-450-4

- © Університет прикладних наук ISMA
- © Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
- © Волинський національний університет імені Лесі Українки
- © Інститут українознавства імені І. Крип'якевича
- © Запорізький національний університет
- © Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
- © Університет Григорія Сковороди в Переяславі
- © Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
- © Національний університет “Львівська політехніка”
- © Центр східноєвропейських наукових студій
- © Центр українсько-європейського наукового співробітництва

ЗМІСТ

Розділ 1

Актуальні проблеми української освіти у цивілізаційних викликах сьогодення (Бодак В. А.).....	11
1. Цивілізаційні виклики сьогодення у “відповідях” української культури та освіти	12
2. Теоретико-методологічні основи розв’язання актуальних питань освіти	20
3. Тенденції розвитку сучасної української освіти	26

Розділ 2

Спадщина Русі як сегмент російської історичної політики та інформаційної війни з Україною (Гудзь В. В., Полякова Л. І., Ситник О. М.).....	35
1. Спадщина Русі у сучасному історіографічному дискурсі.....	37
2. Інформаційна війна як складова тотальної війни РФ з Україною та зброя масового враження	41
3. Курс В. Путіна на політичний реваншизм, історичний ревізіонізм та його відображення в інформаційному просторі.....	46
4. Присвоєння руської історичної спадщини Російською Церквою, у комеморативній, науковій та освітній практиці РФ	54

Розділ 3

Джерельний аспект сучасної російсько-української війни: жіночий вимір Oral history (Каліщук О. М.).....	76
1. Теоретико-методичні засади	77
2. Жіночі досвіди війни	82
3. Особливості усноісторичних свідчень різних категорій жінок.....	84

Розділ 4

Мирні переговори між Україною та РФ: російський синдром “дипломатії війни і миру” В. Зеленського (лютий – березень 2022 р.) (Гай-Нижник П. П.).....	93
1. Зусилля офіційного Києва щодо організації мирних перемовин з Москвою.....	97
2. Початок українсько-російських переговорів у Білорусі.	102
3. Метаморфози на передодні і під час другого раунду українсько-російських перемовин.....	107
4. Третій раунд перемовин, міжнародна реакція й ілюзії офіційного Києва.....	115

5. Зазирнути у вічі Путіну... Зеленський прагне зустрічі з кремлівським диктатором і готовий до компромісів.	142
---	-----

Розділ 5

Заколот Євгена Пригожина 23–24 червня 2023 року в контексті російсько-української війни (Офіцинський Р. А., Ісак Ю. І., Офіцинський Ю. Р.).....	177
1. Передумови заклоту “вагнерівців”	180
2. Контекст непокори Пригожина	183
3. Наслідки “вагнерівського” повстання.....	187

Розділ 6

New honorary names of ukrainian military formations in the context of resistance to russian aggression (Присяжнюк Ю. П., Масненко В. В.).....	200
1. Суспільний запит на реформування	203
2. Практична реалізація нового військового назовництва	206

Розділ 7

Повномасштабний етап російсько-української війни в аналітичному дзеркалі часопису “Komentarze Ośrodka Studiów Wschodnich” (Тельвак В. В., Ільницький В. І., Тельвак В. П.).....	213
1. Часопис “Komentarze OSW”: феномен інституції	215
2. Соціально-економічні та політичні трансформації	216
3. Окупаційна політика.....	218
4. Внутрішньоукраїнські проблеми.....	220
5. Спроба окреслення перспектив	221

Розділ 8

Одна “методичка” гібридної агресії російської федерації: порівняльний аспект інформаційної війни супроти Сакартвело та України (Стрільчук Л. В.).....	229
1. Ключовий фактор гібридної війни – інформація	230
2. Одна “методичка” російської агресії – два різні сценарії: Сакартвело та Україна.....	234
3. Проблеми та недоліки українського і грузинського інформаційного протистояння російській інформаційній війні.....	241

Розділ 9

Проблеми безпеки державного кордону України у вітчизняній історіографії до початку широкомасштабної агресії Російської Федерації (Гулай В. В., Гулима В. П.)	247
1. Дефініції основних категорій тематики державного кордону	249
2. Інституціоналізація державного кордону України: безпековий вимір	251
3. Проблеми розмежування українсько-російського державного кордону в 1990 – 2010 роках.....	252
4. Новий вимір загроз безпеці державного кордону України (2014 –2022 рр.)	255

Розділ 10

Деконструкція концепту “російський світ/русский мир” у новітньому українському академічному дискурсі (Корновенко С. В.)	264
1. Деконструкція концепту “російський світ / русский мир” в українському академічному дискурсі в 2009 – 2014 рр.	265
2. Деконструкція концепту “російський світ / русский мир” в українському академічному дискурсі в 2014/2015 – 2021 рр.	273
3. Деконструкція концепту “російський світ / русский мир” в українському академічному дискурсі від 24 лютого 2022 р.	280

Розділ 11

Висвітлення проблематики російсько-української війни в чеській військовій періодиці (за публікаціями часопису АТМ 2022 р.) (Харук А. І.).....	294
1. Огляди ходу бойових дій.....	295
2. Аналіз озброєння і військової техніки російсько-української війни	299

Розділ 12

Проблематика реінтеграції через освіту в українському мас-медійному дискурсі (2014–2022) (Дворянин П. Я.).....	307
1. Прямі збитки сфери освіти внаслідок війни у висвітленні ЗМІ	307
2. Освітній процес в умовах війни і окупації: мас-медійна рецепція	309
3. Висвітлення українськими ЗМІ державної політики щодо реінтеграції учасників освітнього процесу з ТОТ в освітню систему України	316

CONTENTS

SECTION 1

Current problems of Ukrainian education in today's civilization challenges (Bodak V. A.)	11
1. Civilizational challenges of today in the “answers” of Ukrainian culture and education	12
2. Theoretical-methodological foundations of solving topical issues of education	20
3. Trends in the development of modern Ukrainian education.....	26

SECTION 2

The Legacy of Rus' as a segment of Russian historical policy and information War with Ukraine (Gudz V. V., Poliakova L. I., Sytnyk O. M.).....	35
1. Heritage of Russia in modern historiographical discourse.....	37
2. Information warfare as a component of the Russian Federation's total war with Ukraine and weapons of mass destruction	41
3. V. Putin's course on political revanchism, historical revisionism and its reflection in the information space	46
4. Appropriation of Ancient Rus historical heritage by the Russian Church, in the commemorative, scientific and educational practice of the Russian Federation.....	54

SECTION 3

The source aspect of the current russian-ukrainian war: the women's dimension the source aspect of the current russian ukrainian war: the hender dimension oral history (Kalishchuk O. M.).....	76
1. Theoretical-methodological foundations.	77
2. Women's experiences of war.....	82
3. Peculiarities of oralhistorical testimonies of different categories of women.....	84

SECTION 4

Peace negotiations between Ukraine and the Russian Federation: the Russian syndrome of “war and peace diplomacy” by V. Zelenskyi (February – March 2022) (Hai-Nyzhnyk P. P.).....	93
1. Official Kyiv's efforts to organize peace talks with Moscow.	97
2. Start of Ukrainian-Russian negotiations in Belarus.....	102
3. Metamorphoses on the eve and during the second round of Ukrainian- Russian negotiations.....	107
4. The third round of negotiations, international reaction and illusions of official Kyiv.....	115

5. Look into Putin’s eyes... Zelensky wants a meeting with the Kremlin dictator and is ready for compromises.

SECTION 5

The rebellion of Yevhen Prigozhin on June 23-24, 2023 in the context of the Russian-Ukrainian war (Ofitsynskyy R. A., Isak Y. I., Ofitsynskyy Y. R.)	177
1. Prerequisites for the rebellion of the “Wagnerians”	180
2. The context of Prigozhin’s defiance	183
3. Consequences of the “Wagner” uprising	187

SECTION 6

New honorary names of ukrainian military formations in the context of resistance to russian aggression (Prysiazhniuk Y. P., Masnenko V. V.)	200
1. Public demand for reforming military history traditions	203
2. Actual implementation of the new military naming system	206

SECTION 7

Russian invasion of 2022 in analytical journal “Komentarze Ośrodka Studiów Wschodnich” (Telvak V. V., Ilnytskyi V. I., Telvak V. P.).....	213
1. “Komentarze Ośrodka Studiów Wschodnich” journal: phenomenon of the institution.....	215
2. Social-economic and political transformation	216
3. Occupational policy	218
4. Internal Ukrainian issues.....	220
5. Attempt at predicting the perspective	221

SECTION 8

One “Methodical” hybrid aggression of the Russian Federation: comparative aspect of information warfare against sakartvelo and Ukraine (Strilchuk L. V.)	229
1. The key factor of hybrid warfare is information.....	230
2. One “methodology” of Russian aggression – two different scenarios: Sakartvelo and Ukraine	234
3. Problems and shortcomings of the Ukrainian and Georgian information confrontation with the Russian information war	241

SECTION 9

Problems of the security of the state border of Ukraine are in the national historiography before the beginning of the large-scale aggression of the Russian Federation (Hulai V. V., Hulyma V. P.)	247
--	-----

1. Definitions of the main categories of the subject of the state border.....	249
2. Institutionalization of the state border of Ukraine: security dimension.	251
3. Problems of delimitation of the Ukrainian-Russian state border in 1990 – 2010.....	252
4. A new dimension of threats to the security of the state border of Ukraine (2014 – 2022)	255

SECTION 10

Deconstruction of the concept “russian world/ruskiy mir” in the latest Ukrainian academic discourse (Kornovenko S. V.)	264
1. Deconstruction of the concept “russian world/ruskiy mir” in the 264Ukrainian academic discourse in 2009 – 2014.....	265
2. Deconstruction of the concept “russian world/ruskiy mir” in the Ukrainian academic discourse in 2014/2015 – 2021.....	273
3. Deconstruction of the concept “russian world/ruskiy mir” in the Ukrainian academic discourse of February 24, 2022	280

SECTION 11

Coverage of the problems of the Russian-Ukrainian war in Czech military periodicals (according to the publications of the ATM magazine in 2022) (Kharuk A. I.).....	294
1. Reviews of the course of military operations	295
2. Analysis of weapons and military equipment of the Russian-Ukrainian war	299

SECTION 12

Problems of reintegration through education in the Ukrainian mass media discourse (2014 – 2022) (Dvorianyn P. Ya.)	307
1. Direct damage to the field of education as a result of the war in media coverage.....	307
2. The educational process in the conditions of war and occupation: mass media reception	309
3. Coverage by the Ukrainian mass media of the state policy regarding the reintegration of participants in the educational process from the temporarily occupied territories into the educational system of UkraineConclusions	316

Izdevniecība "Baltija Publishing"
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058

Iespēts tipogrāfijā SIA "Izdevniecība "Baltija Publishing"
Parakstīts iespiešanai: 2024. gada 28 maijs.
Tirāža 150 eks.